

LIELDIENAS

Tradīcijas un rotālas

Sagatavoja: 7.grupas skolotāja Sanita STRAKŠA, 29.03.2021.

Mutes mazgāšana tekošā ūdenī: vai vēlies vairot savu skaistumu, veselību un enerģiju? Lieldienas tam ir īstais laiks! Šis ir dabas atmodas laiks, kad tā atgūstas no ziemas miega, pilna možuma un enerģijas, spējot ar to dalīties arī ar mums. Svētku rītā agri jāceļas, lai redzētu saules uzaušanu un jāskrien uz tuvāko tekoša ūdens vietu, kur tas tek pret sauli, un jānomazgā seju! Ja gribi, lai tavi vaigi zied kā rozes – pirms saullēkta apēd vismaz 13 dzērvenes.

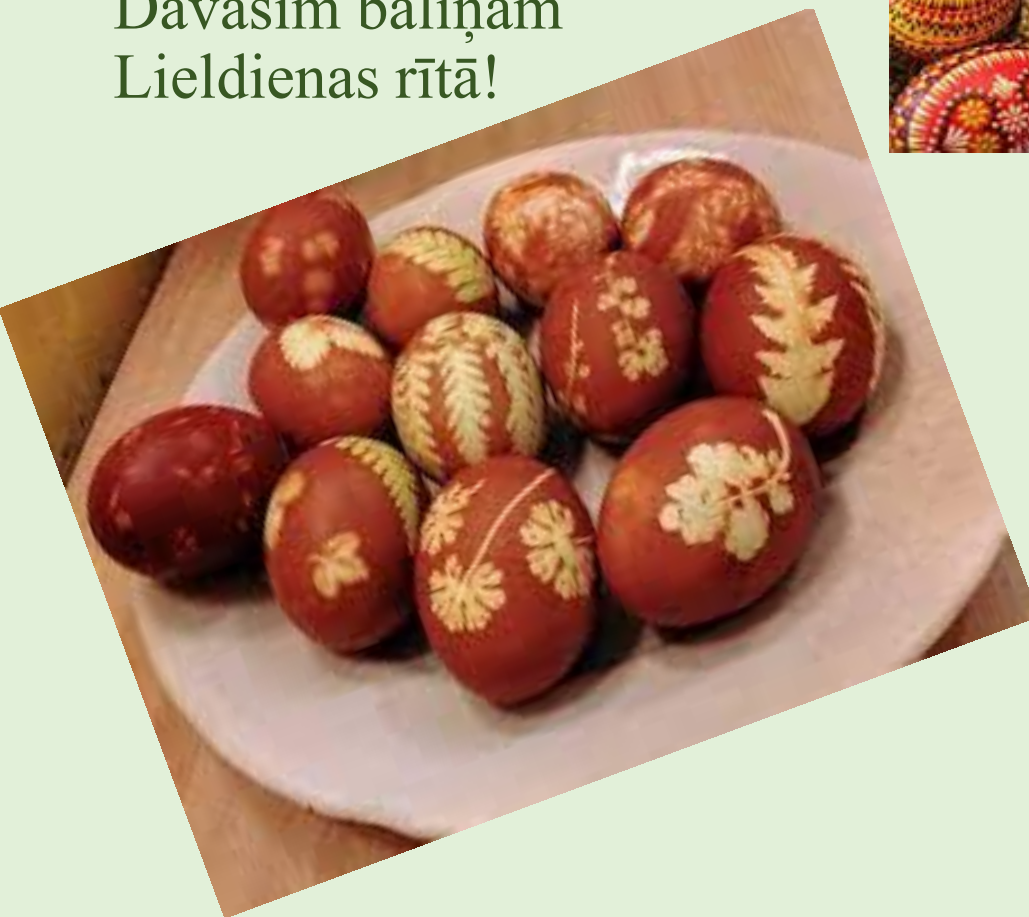

Lieldienu olu krāsošana dabīgos materiālos

Olu krāsošana: pavasara saulgriežu simbols ir ola, apzīmējot saules gaismu, jaunu dzīvību un pilnību. Neatņemama šo svētku tradīcija ir olu krāsošana, kad, tās ietītas dažādos zaļumos, garšaugos un vārītas sīpolu mizās, mellenēs vai upeņu sulā, pārtop par krāšņiem mākslas darbiem. Senlatvieši ticēja, ka šis process veicina labu satikšanu ģimenē.

Krāsosim māsiņas
Raibas oliņas,
Dāvāsim bāliņam
Lieldienas rītā!

Olu meklēšana: – zaķis Lieldienu rītā apciemo gandrīz ikvienu ģimeni ar bērniem, lai tiem dāvinātu saldumus un dažādus nieciņus. Taču vispirms mazākajiem ģimenes locekļiem jāņem rokā groziņš un jāiet meklēt zaķa izdētās, krāsainās olas!

Olu kaujas: svētku simboli ir atrasti un nu ir pienācis laiks noskaidrot, kuram ģimenes pārstāvim padevusies visstiprākā ola, laiks kaujām! Vispirms vienojas par spēles noteikumiem, piemēram, ar kuru galu sitīsieties. Sens ticējums vēsta, ka tam, kuram šī ola ir visstiprākā – ilgi dzīvos! Tas, kurš uzvar kaujā, patur sakauto sev, lai vēlāk redzētu un izvērtētu, kurš bijis visveiksmīgākais. Taču, ja tās sanākušas īpaši skaitas un ir žēl tās sasist, ar olām šajā dienā mēdz arī mainīties! Mielojoties ar šo svētku simbolu neaizmirsti uzbērt tai sāli, jo pretējā gadījumā turpmākajā gadā nāksies daudz melot.

Olu ripināšana: šai atrakcijai nepieciešamas olas, dažādi kārumi un rene, piemēram, dēlis ar maliņām, pa kuru olas ripināt. Šī ir spēle, kurā vispirms uz zemes dažādās vietās saliek olas un gardumus, tad lieli un mazi ripina pa dēlīti olu, ja tā pieskaras kādai citai vai kārumam, tas pienākas ripinātājam, savukārt, ja neskar nevienu no šīm lietām, tā paliek spēles laukumā.

Šūpošanās: Liendienās ikkatram ir kārtīgi jāizšūpojas, lai vasarā odi un dunduri nekož, un turpmākais gads būtu veiksmīgs un laimīgs! Sens ticējums vēsta, ka, ja kāds nešūpojas, to ļaunie gari pārmāca. Šajos svētkos pieņemts šūpoties arī tāpēc, lai izklīstu mākoņi un nebūtu lietaina vasara, kā arī, lai nākamajā gadā nenāktu miegs!

Laika vērošana: šī ir īstā diena, lai prognozētu kāds laiks būs vasarā. Ja līst lietus, tad turpmāk šie nokrišņi gaidāmi katru svētdienu līdz pat pašiem Vasarsvētkiem. Tāpat, ja šajā dienā vardes lec pār ceļu – būs lietaina vasara. Savukārt, ja Lieldienu rītā saule uzlec spilgta – būs karsta vasara.

Lieldienu ēdieni: Lieldienā pilnīgi pietiek ar olām un tradicionālo šķiņķi, dažādiem piena produktu un miltu izstrādājumiem. Galdā lika pupas un zirņus. Taisīja pītas, kur vārīti kartupeļi samīcīti kopā ar zirņim un pupām. Lai ēdiens sātīgāks, izmantoja grauzdētas kaņepes un tauciņus. Maizīti cepa kā apaļu plāceni, kas ir saules simbols. Lieldienā un citos saulgriežu svētkos galvenais dzēriens bija alus. Par to vajadzēja gādāt jau iepriekš. Vē lieldienās gatavo ēdienus no biezpiena – saldo biezpiena Pashu un cep lieldienu kūku Kuliču

Nāc nākdama, Liela diena,
Visi bērni tevis gaida,
Visi bērni tevis gaida,
Aiz vārtiem sasēduši.

Klausījosi, brīnījosi,
Kas aiz kalna gavilēja:
Lieldieniņa braukšus brauca,
Asnus veda vezumāi.

Cērtiet, brāļi, oša kārti,
Vītējiet saulītē:
Kad atnāks Liela diena,
Pakariet šūpolītes.

Kas to Lieldienu
Iešūpoja,
Tam auga liniņi,
Tam kaņepītes.

Silta, silta saulīte
Istabas galā;
Zaļa, zaļa zālīte
Lieldienas rītā.

Lieldienu tautasdziesmas

PALDIES PAR UZMANĪBU!
PRIECĪGUS SVĒTKUS!